

MREŽA VETROPARKOVA U SRBIJI

U toku je izgradnja nekoliko vetroparkova u Srbiji. Ako se pored tri započeta u drugoj polovini ove godine uračuna i davno započeti u Plandištu, ukupna snaga ta četiri vetroparka je 406,5 MW a koštaće 709 miliona evra, odnosno, 1,70 miliona evra za 1 MW. Planirano je da se svi završe iduće, 2018. godine. Očigledno je da Srbija ulaže velike napore da do 2020. godine dostigne nivo od 27% energije iz obnovljivih izvora. Za sada, međutim, ne izgleda da je taj cilj dostižan, pogotovu što se na jednom segmentu energetske politike grade objekti za korišćenje obnovljivih izvora a na drugom se povećava potrošnja uglja, bilo izgradnjom novih energana bilo supstitucijom gasa ugljem. Inače, Srbija je među najvećim proizvođačima gasova sa efektom staklene bašte u Evropi jer se 70 procenata električne energije proizvede u starijim termoelektranama na uglj.

Pojedinačno, evo osnovnih podataka o vetroparkovima u izgradnji:

Plandište	102 MW	160 miliona evra	1,57 miliona evra/MW	gradi NIS
Čibuk 1	158 MW	300 miliona evra	1,90 miliona evra/MW	gradi firma iz Abu Dabija
Kovačica	104,5 MW	189 miliona evra	1,81 miliona evra/MW	gradi firma iz Izraela
Alibunar	42 MW	60 miliona evra	1,43 miliona evra/MW	gradi firma iz Belgije

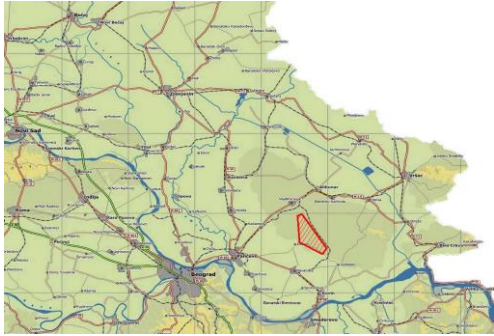
Kao i za svaki investicioni poduhvat, ključno pitanje je – u kome periodu se uložene pare povrate. Pošto studije izvodljivosti ili odgovarajući elaborati nisu javno dostupni, pokušaćemo da približno izračunamo period njihove isplativosti.

Pre toga interesantno je zapaziti da je izgrađeni megavat u vetroparkovima, koje grade evropske firme za trećinu cene jeftiniji od onog, koji grade firme iz Izraela i Abu Dabija.

U podsticajnim merama za izvore obnovljivih enegija u Srbiji se u okviru fid-in tarifa za vetroparkove plaća 9,2 evrocenta za 1 kWh a maksimalno efektivno radno vreme ograničava na 9.000 sati za tri godine, odnosno, prosečno 3.000 sati godišnje. Radi poređenja, prvi izgrađeni vetropark kraj Kule, snage 9,9 MW i pušten u rad 2015. godine računat je sa 2.730 sati rada godišnje a onaj kraj Vršca sa 3.030 sati.

Na osnovu ovih ulaznih podataka dolazimo do računice da će ova četiri vetroparka kad budu u pogonu proizvoditi godišnje oko 1,22 miliona MWh i za to će investitori dobiti od Elektroprivrede Srbije oko 112 miliona evra, što znači da će se sve četiri isplatiti za nešto više od 6 godina. Nema sumnje da je to veoma povoljan period isplativosti investicija a što se deo te povoljnosti ostvaruje iz džepa potrošača električne energije može se pravdati novim radnim mestima, koje ove elektrane otvaraju i čistijim vazduhom u Srbiji.

- **Čibuk - najveći vetropark na Balkanu**

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) i Međunarodna finansijska korporacija (IFC) obezbediće zajam od 215 miliona evra za izgradnju vetroparka "Čibuk 1", što je najveći projekat te vrste u Srbiji i na zapadnom Balkanu do danas.

Finansijski paket za vetropark, u vrednosti 300 miliona evra, potpisan je u Beogradu u prisustvu predsednika Srbije Aleksandra Vučića. Vetropark "Čibuk 1", kapaciteta 158 MW, sastavni je deo Vetroelektrana Balkana, u vlasništvu "Tesla Vinda", mešovitog preduzeća koje su osnovale kompanija "Masdar" za obnovljivu energiju iz Abu Dabija, i "Čibuk Vind Holding", podružnica građevinske firme za vetro-energiju "Kontinental Vind Partners" sa sedištem u SAD-u.

"Čibuk 1" će biti izgrađen 50 kilometara severoistočno od glavnog grada, sastojaće se od 57 vetroturbina koje isporučuje "Dženeral Elektrik", i prostiraće se na površini od oko 40 kvadratnih kilometara. Očekuje se da će biti priključen na mrežu u prvoj polovini 2019. godine i da će proizvoditi električnu energiju za oko 113.000 domaćinstava, što će smanjiti emisije ugljen-dioksida za više od 370.000 tona.

Izgradnja vetroelektrane će takođe stvoriti 400 radnih mesta u toj oblasti i doprineti poboljšanju lokalne infrastrukture, na primer, izgradnjom 50 km puteva.

- **Vetroturbine u Kovačici**

Izraelska kompanija *Inlajt Rinjuejbl Enerđis* (Enlight Renewable Energies) najavljuje da će do kraja 2018. u Kovačici pustiti u rad vetropark sa 38 turbina, ukupne instalisane snage 104,5 MW, koji će koštati 189 miliona evra. Izraelci kažu da će 142 miliona obezbediti iz bankarskih kredita a ostatak verovatno iz sopstvenih sredstava mada nije saopšteno ni ko se zadužuje za kredite (i čime garantuje vraćanje) niti odakle kompaniji, koja nije izgradila ni jedan vetropark, 47 miliona evra sopstvenih sredstava.

Veoma mnogo je obećavala saradnja sa *Dženeral ilektrikom* u izgradnji vetroparkova no ubrzo je svetski gigant zamenjen *Elektrovindzom* iz Belgije a sada se pojavljuju Izraelci, koji se ne mogu pohvaliti iskustvom u korišćenju energije vetra.

Inače, odavno je poznato a nedavno je i merenjima potvrđeno da je područje severno od leve obale Dunava, poznato i kao Dunavska dolina, veoma interesantno za korišćenje energetskih potencijala vetra. Kažu da je čak uradjena i kvalitetna studija o proceni uticaja na životnu sredinu u području Kovačice sa detaljima o monitoringu preleta ptica i slepih miševa, merenjima buke, uticaju senke, bezbednosti vazdušnog saobraćaja i uticaju na radarske sisteme.

- **Vetropark Alibunar**

Krajem septembra na sajmu u Hamburgu, posvećenom energiji vetra, jedan od najvećih proizvođača turbina za vetroparkove, firma *Senvion* potpisala je predugovor sa kompanijom *Elicio NV* za isporuku, montažu i puštanje u pogon 21 vetroturbine MM100 za vetropark u Alibunaru. Montaža je planirana za 2018 godinu na lokaciji nedaleko od Malibunara, gde je Senvion već isporučio 4 vetroturbine istog tipa. Za oba projekta Senvion je obezbedio i servis u narednih 15 godina.

Ljudi s vrha ove kompanije, koja već deluje u Francuskoj, Belgiji, Aziji, Južnoj Americi i severnoj Evropi, hvalili su se u Hamburgu da ulazak na tržište Srbije smatraju svojim velikim uspehom i znakom prodora u Istočnu Evropu.

Kada bude ugrađena 21 turbina, pojedinačne snage 2 MW i visine nosećeg stuba 100 metara, raspoređenih u tri reda na međusobnom rastojanju od 400 metara, ova centrala će proizvoditi energiju dovoljnu za snabdevanje oko 28 hiljada domaćinstava.

Međunarodna finansijska korporacija (IFC), kao članica grupacije Svetske banke, Unikredit banka i Fond za zeleni razvoj (GGF), odobrili su sredstva belgijskoj kompaniji Elicio od 19,1 milion evra za izgradnju vetroparka Alibunar a dodatnih 40 miliona evra obezbedili su Unikredit banka, Holandska razvojna banka (FMO) i GGF.

Ovaj projekat će pomoći da se otvori između 70 i 100 radnih mesta do 2018. Godine ali to nije sve. Zahvaljujući celokupnom projektu, lokalna zajednica dobija mrežu uređenih, stabilnih i asfaltiranih puteva, čija je prvenstvena namena predviđena za transport vetrogeneratora ali će se, naravno, koristiti kao javne saobraćajnice.

Izvori: *Tanjug, Politika*